

Xavi Sarrià: «En aquest moment de crisi, la cultura pot ser la llum»

El músic presenta el nou espectacle 'No s'apaguen les estrelles', una expansió de la cançó homònima del documental 'La mort de Guillem'

Xavi Sarrià | Michal Novak

El músic valencià **Xavi Sarrià** presenta un nou espectacle de sonoritat i instrumentació mediterrània, titulat *No s'apaguen les estrelles*, que serà un concert documental amb cançons i imatges sobre el llegat de les inesgotables lluites quotidianes. El recital i el documental són una continuació de la cançó homònima de la banda sonora de *La mort de Guillem* (2020), dirigida per Carlos Marqués-Marcet. Un emotiu cant a la resiliència, les arrels i la memòria que segueix el camí de la seva trajectòria de dues dècades amb **Obrint Pas**.

El nou espectacle es va estrenar el passat divendres 30 d'abril al Teatre Principal de València, i recorrerà els Països Catalans al llarg dels propers mesos: a Catalunya arribarà el 9 de maig, a la sala La Mirona de Salt (Girona), i al Teatre l'Aliança del Poblenou (Barcelona) el 28 del mateix mes. I a Palma hi aterrarà el 4 de juny, al Teatre Xesc Forteza. Parlem amb el músic perquè ens en faci cinc cèntims.

Aquesta primavera presentaràs un espectacle i un documental que es complementen. Tot plegat ha sorgit de la cançó "No s'apaguen les estrelles"?

Sí, hem preparat una gira que és la continuació de la cançó que vaig fer per a la pel·lícula *La mort de Guillem*. En realitat la lletra parla de moltes coses, des de la perseverança en moments difícils fins a la resiliència del poble per superar les adversitats... Faig un recorregut per la nostra història de lluites populars fins a arribar a l'assassinat de Guillem Agulló.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=f7dytPY8TNQ>

És un projecte en què no s'apaguen les estrelles per molt que bufe el vent?

És clar! Tenia ganes de posar llum sobre altres històries i, sobretot, donar veu als protagonistes. Per això va nàixer la idea de fer un documental i un espectacle que presentarem en diferents teatres. Està tot entrellaçat, perquè al concert també s'emetran imatges del documental i al documental apareixen els personatges que cite a la cançó, savis i sàvies de la nostra terra que tenen molt a ensenyar-nos en els temps complicats que vivim. Tot plegat constitueix un cant a la tenacitat, la resistència i la solidaritat de la gent humil i senzilla del nostre país.

Qui són els personatges que has volgut homenatjar a l'espectacle?

En total hi ha deu històries i deu protagonistes. El músic fundador d'**Al Tall** i creador de la Fonoteca de la música popular tradicional, **Vicent Torrent**; una mestra i activista que ha defensat i difós la memòria del seu germà Guillem, **Betlem Agulló**; un masover i pastor que ha recuperat la vida rural de muntanya dels seus orígens, **Joan Benages**; la familiar del guerriller **La Pastora** que n'ha recuperat la memòria, oferint-ne una visió més humana i fugint de les criminalitzacions que va patir durant el franquisme, **Elena Solanas**; dos músics que han recuperat cants populars i han treballat arrels comunes mediterrànies, **Pep Gimeno 'Botifarra'** i **Ahmed Touzani**; una pionera de l'ensenyament democràtic, participatiu i en valencià, **Roser Santolària**; una llauradora i sindicalista, defensora de l'horta i dels drets camperols, **Mireia Vidal**; la presidenta de l'Associació de Familiars d'Afusellats a la Fossa 126 de Paterna, **Maria Navarro**, i un jugador professional, mestre i divulgador de la pilota valenciana, **Héctor de Laguar**. El documental no parla només de cada història en concret sinó d'experiències personals, de com cadascú ha lluitat per superar les adversitats. L'objectiu és reflexionar sobre els nostres orígens per saber cap on anar i com afrontar la crisi actual.

Xavi Sarrià Foto: Xavier Mercadé

Per primer cop et presentes com a codirector d'un documental amb David Segarra.

Sí, ha estat un repte coordinar el meu primer documental, tot i que abans ja havia participat en altres treballs com a guionista o productor (*La batalla d'Amed*, *Més enllà dels camps*). Hem treballat el projecte codirigit i amb un guió de David Segarra, a qui fa molts anys que conec i amb qui he viscut moltes batalles, a més de la realització de Víctor Serna i una música original de Míriam Encinas.

L'espectacle serà molt diferent de la gira de recitals amb El Cor de la Fera. Com has imaginat la posada a escena?

Serà un concert amb un format diferent, més íntim i reposat, amb el públic assegut, i amb set músics a l'escenari de sonoritat i instrumentació mediterrània. Intentarem transmetre la mateixa emoció de sempre, perquè tant en format elèctric com acústic el més important és emocionar, arribar al públic i que el concert siga una experiència i un aprenentatge. No volia fer un concert perquè sí, volia que tinguera un sentit. L'espectacle va nèixer de la idea de *No s'apaguen les estrelles*.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Ur3BZVX65n4>

La música és una manera de lluitar contra la crisi provocada per la pandèmia?

En aquest moment de crisi, la cultura pot ser la llum, però sobretot cal mirar d'on venim per reflexionar sobre on volem anar. Tenim moltes ganes d'interpretar per primera vegada en directe *No s'apaguen les estrelles*, al costat d'altres temes que són una retrospectiva de la meua carrera amb **Obrint Pas** i en solitari ("La flama", "Al país de l'olivera", "Si tanque els ulls", "Amb l'esperança entre les dents", "Alliberar-nos"?). Volíem donar-li aquesta segona vida que tenen les cançons després d'escoltar-les enregistrades, viure-les en un concert en directe i sobretot compartir l'emoció amb el públic.

Qui t'acompanyarà en aquesta gira que s'estrena el 30 d'abril a València?

Hi haurà músics d'**El Cor de la Fera** com Clàudia Key Day a la veu, Luis Súller a les percussions, Diego Barberà al baix i Daniel Tomàs als teclats. A més, s'hi afegiran la cantautora **Xiomara Abelló** a la guitarra i Héctor Peropadre, que ha acompanyat **Aspencat**, **Botifarra** i **Jonatan Penalba**, a la dolçaina, els llaüts i l'acordió. Ells dos donaran un contrapunt molt interessant a les cançons tal com les havíem interpretades fins ara, molt més proper a la música tradicional i a la cançó d'autor. A més, el director d'escena Martí Torras (**Love of Lesbian**, **Els Catarres**, **El Diluvi**) s'ha fet càrrec de la direcció artística de l'espectacle, Marc Torner ha fet el disseny de llums i Kike Barberà serà l'enginyer de so. De la dramaturgia ens n'hem encarregat Martí Torras i jo mateix.

Quan vas estrenar la cançó "No s'apaguen les estrelles" vas assegurar que havies estat un any per compondre-la. Quin va ser el procés de creació?

La cançó va nèixer juntament amb d'altres que estava escrivint per a un disc nou. I quan em van demanar una cançó per a la pel·lícula *La mort de Guillem* de seguida vaig veure clar que havia de ser aquesta. No em veia fent un altre tema que parlara de Guillem Agulló després d'haver gravat "No tingues por" amb **Obrint Pas**. *No s'apaguen les estrelles* parla de Guillem però també de moltes altres resistències populars que tenia moltes ganes d'explicar en una cançó, i que són les històries silenciades que hi apareixen.

Com explicaries la lletra de la cançó i l'arrelament que ha tingut?

Hi ha tres parts diferenciades: el paisatge, la cultura popular i la lluita. Em va costar un bon temps madurar la lletra, quadrar-la i trobar un sentit a les tres estrofes. És cert que hi vaig dedicar gairebé un any, però en realitat dedique aquest temps a la majoria de les cançons perquè m'agrada que vagin madurant. És una cançó que ha arribat molt enllà i que la gent s'ha fet seua de seguida. Des que la vam estrenar, el setembre de l'any passat, ja ha sumat més de 700.000 reproduccions a les diferents plataformes digitals.

ESPURNES I SOTRACS

Per a molts músics la pandèmia ha estat una espurna per crear. Què ha significat el temps de confinament?

Des del disc *Amb l'esperança entre les dents* (Propaganda pel Fet!, 2017) que estic molt motivat amb la música i constantment escric cançons. Fa temps que preparo composicions per al nou disc que publicarem en algun moment. Durant el confinament les cançons han anat creixent i també han sorgit idees noves, tot i que amb la nostra filla a casa vam haver de compaginar com vam poder la feina amb la criança. Ens cal una alenada d'autoestima per afrontar el moment actual i obrir escletxes d'esperança amb les cançons. Jo continue treballant a poc a poc perquè no vull marcar-me un calendari fix o anar a un ritme que no em faci estar a gust. Ara estic donant voltes a diverses llavors d'idees, i a veure quina acaba de germinar finalment.

La darrera gira es va veure estroncada per la covid-19. Com et va afectar?

Vam haver de suspendre tota la gira que ja teníem tancada i preparada. Primer penses que seran uns dies, després un mes, dos mesos? Hi havia molta incertesa sobre quan podríem tornar als escenaris. És una situació que em fa pensar en el film *La Haïne*, que cite al llibre *Històries del paradís* (Bromera, 2008). És la història d'un home que mentre cau des de dalt d'un edifici va pensant "fins ara tot va bé". Però com bé diu el lema de la pel·lícula, "el més important no és la caiguda, sinó l'aterratge". És com el que viu la societat ara mateix: semblava que tot anava bé fins que de sobte ens ha arribat una gran hòstia que multiplica i fa visibles totes les crisis existents. I això també reforça la meua reflexió intrínseca de la cançó "No s'apaguen les estrelles". Vol ser una reflexió per parar-nos a observar les lluites enmig de la foscor de les generacions passades, la saviesa acumulada per sobreviure en moments complicats, l'autosuficiència dels nostres masovers i de la gent que ha treballat la terra? En definitiva, vull mirar enrere per afrontar el futur de la millor manera possible.

Com afrontes el futur immediat?

Hi ha molta incertesa i no sabem ben bé què passarà, però hem de seguir endavant, que és el que hem fet sempre, desafiant la por i lluitant per fer front als impossibles. Batallarem per seguir amb un esperit co?lectiu i perquè s'escolten les nostres veus. El nou espectacle, *No s'apaguen les estrelles*, el fem perquè volem fer-lo i perquè necessitem fer-lo. Tenim necessitat de tot el que significa fer un directe, com ara retrobar-nos, cantar, sentir els batecs del públic i al mateix temps agafar forces per reflexionar i saber cap on volem anar. Totes aquestes emocions es poden viure a flor de pell també en un concert.

Creus que hi haurà retorn d'Obrint Pas? Us tornareu a ajuntar algun dia per tocar?

No, no ens ho hem plantejat, però tampoc no hi havia cap idea per tornar a ajuntar-nos. El projecte d'**Obrint Pas** està completament acabat. Vam compartir molts anys i va ser un temps molt intens. Actualment tots plegats hem canviat d'etapa i estem batallant en fronts molt diferents.